

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI MILLIY GWARDIYASI
HARBIY-TEXNIK INSTITUTI**

**O‘ZBEK DAVLATCHILIGI TARIXI
VA TARAQQIYOTI: ZAMONAVIY TADQIQOTLAR
VA YONDASHUVLAR**
respublika ilmiy-amaliy konferensiya
MATERIALLARI

Toshkent – 2021

O‘zbek davlatchiligi tarixi va taraqqiyoti: zamonaviy tadqiqotlar va yondashuvlar // Respublika ilmiy-amaliy konferensiya materiallari to‘plami – T.: O‘zbekiston Respublikasi Milliy gvardiyasi Harbiy-texnik instituti, 2021 – 484 b.

Mas’ul muharrir: **X.D.Xaknazarov** – O‘zbekiston Respublikasi Milliy gvardiyasi Harbiy-texnik instituti dotsenti, tarix fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), dotsent.

Mazkur to‘plamda o‘zbek davlatchiligi tarixi va taraqqiyoti, uning nazariy-metodologik masalalari, o‘zbek davlatchiligi madaniy taraqqiyotida Renessansning o‘rni, harbiy sohaning o‘zbek davlatchiligi taraqqiyotidagi roli va ahamiyati hamda zamonaviy tarixda xalqaro munosabatlar tizimi masalalari “Milliy tiklanishdan – milliy yuksalish sari” g‘oyasi mazmun-mohiyatiga uyg‘un holda keng ommaga yetkazilishi kabi masalalar yechimiga doir yangicha tadqiqotlar va qarashlar o‘z aksini topgan. Unga O‘zbekiston mustaqillikni qo‘lga kiritganidan so‘nggi davrda milliy davlatchilik boshqaruvini o‘rganishning ahamiyati, o‘rganishga oid yangicha yondashuvlarga doir taklif va tavsiyalar qamrab olingan maqolalar kiritilgan.

Maqolalardagi ma’lumotlar va dalillarning asosililigiga mualliflar javobgardirlar.

Tahrir hay’ati: **G‘.R.Mirzayev** – O‘zbekiston Respublikasi Milliy gvardiyasi Harbiy-texnik instituti katta o‘qituvchisi, tarix fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD).
Sh.N.Xotamov - O‘zbekiston Respublikasi Milliy gvardiyasi Harbiy-texnik instituti dotsenti.
A.U.Haydarov – O‘zbekiston Respublikasi Milliy gvardiyasi Harbiy-texnik instituti katta o‘qituvchisi.
J.Raximov – O‘zbekiston Respublikasi Milliy gvardiyasi Harbiy-texnik instituti dotsenti, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent.
D.N.Abdullayev – Nizomiy nomidagi TDPU dotsenti, tarix fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD).

bitta yadro yoqilqisi ichida bo‘ladigan bo‘lsa, shu energiyani olish uchun 560 kg. ko‘mir yoqish kerak⁴⁷⁶.

"Atom energiyasidan tinchlik maqsadlarida foydalanish to‘g‘risida"gi O‘zbekiston Respublikasi qonuni loyhasini, 2019-2029 yillar davrida O‘zbekistonda atom energetikasini rivojlantirish konsepsiyasini hamda boshqa tegishli dasturlarni ishlab chiqish va undagi vazifalarni amaliyotga tadbiq etish rejalashtirilgan.

Xullas, XX asrni sanoat rivojlanishi, kuchli ishlab chiqarish texnikalarining ishlashi uchun eng ehtiyojdagi resurs bu - elektr energiya bo‘lib, bashariyatda ushbu ehtiyojini ta‘minlash uchun atom elektr stansiyalari bera oladigan quvvatli energiya manbai olishni yo‘lga qo‘yildi. Atom elektr stansiyalarida bunday quvvatni urandan olishi barchamizga sir emas ekan, demak insoniyat ijtimoiy davrlashtirishni qudratli energiya manbai – “uran” nomi bilan atalishi asoslidir. Har qanday fikirlaydigan inson, bugungi kunning elektr energiyasining kuchli manbai nomiga davr nomi berilishiga e‘tirozi bo‘lmasa kerak. Jamiyatning taraqqiyot bosqichida “uran davri” atamasi insoniyat tarixida yangi davr atamasi hisoblanadi. Ho‘sh, “uran davri”ni qachondan boshlanishiga ham aniqlik kiritamiz. Insoniyat uran elementi bilan 1789 yildan tanishdi, ammo uning imkoniyatlari XX asr boshlaridan kengroq ma‘lum bo‘ldi. Demak, jamiyat taraqqiyot bosqichida “Uran davri” XX-asrdan boshlandi.

MA’NAVIY YANGILANISHLARIMIZ JARAYONIDA MILLATLARARO MUNOSABATLAR TIZIMI

Turdiyev B.S.

(Buxoro davlat universiteti)

Hozirgi kunda mamlaktimiz barqarorligi va xavfsizligini, o‘zaro hamjihatligini ta‘minlashda millatlararo totuvlik, dinlararo tolerantlik muhim ahamiyat kasb etmoqda. Bu ulug‘vor g‘oya yer yuzida 1600 dan ortiq etnik guruhlarining tinch va ahil yashashining hayotiy zaruriyatidir.

⁴⁷⁶ Шеркулов Р. Ақоли фаровонлиги ва иқтисодийтимиз тараққиёти йўлидаги улкан қадам./ Халқ сўзи. 2018 йил 20 июль.

Aynan, millatlararo hamjihatlik bu shovinizm, fashizm, ratsizm ko'rinishdagi ziddiyatlarga qarshi tura oladigan ma'naviy yengilmas kuchdir.

Shu maqsadda, davlatimiz mustaqillikka erishganidan so'ng, millatlararo va dinlararo bag'rikenglikni ta'minlash, tolerantlik va hamjihatlik tuyg'usini shakllantirish hamda o'sib kelayotgan yosh avlod ongi va qalbida milliy va umuminsoniy qadriyatlarga sadoqat tuyg'usini singdirish jamiya hayotida ma'naviy yangilanishlar sohasidagi ustuvor strategik vazifa sifatida qaraladi. Davlatimiz rahbari Shavkat Mirziyoyevning bu haqidagi fikrlari diqqatga sazovor: "Mustaqillik yillarida mamlakatimizda millatlararo munosabatlar rivojida yangi bosqich boshlandi. Bag'rikenglik va insonparvarlik madaniyatini rivojlantirish, millatlararo va fuqarolararo hamjihatlik va totuvlikni mustahkamlash, yosh avlodni shu asosda, Vatanga muhabbat va sadoqat ruhida tarbiyalash O'zbekistonda davlat siyosatining eng muhim ustuvor yo'nalishlaridan biri etib belgilandi. Bularning barchasi hayotda o'zining to'liq ifodasini topdi. Yurtimizda hukm surayotgan do'stlik va birdamlik muhiti – tinchlik va barqarorlik, amalga oshirilayotgan islohotlar samaradorligini oshirish, O'zbekistonning xalqaro maydondagi obro'-e'tiborini yanada yuksaltirishning eng muhim omilidir"⁴⁷⁷.

Prezidentimiz Shavkat Mirziyoyevning bu boradagi faoliyatlarining amaliy tasdig'ini 2016 yil 18 oktyabrda o'tkazilgan Islom hamkorlik tashkiloti Tashqi ishlari vazirlari kengashi 43-sessiyasini ochilish marosimidagi qilgan ma'ruzalarida hamda 2017 yil 19 sentyabrda BMT bosh assambleyasi 72-sessiyasidagi qilgan ma'ruza, shuningdek, 2017 yil 24 yanvarda Respublika baynalmilal madaniyat markazi tashkil etilganining 25 yilligiga bag'ishlangan uchrashuvdagi nutqlarida millatlaro va diniy bag'rikenglik tinchlik va barqarorlik kafili ekanligi xususida alohida to'xtalib o'tganlar. Ayniqsa, Shavkat Mirziyoyevning Respublika baynalmilal madaniyat markazi tashkil etilganining 25-yilligiga bag'ishlangan uchrashuvdagi o'z nutqlarida quyidagilarga alohida to'xtalib o'tganlar: "Mamlakatimizda 16 ta konfessiyaga mansub diniy tashkilotlar

⁴⁷⁷ O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning Respublika baynalmilal madaniyat markazi tashkil etilganining 25-yilligiga bag'ishlangan uchrashuvdagi nutqi. // "Xalq so'zi" gazetasi, 25 yanvar, 2017 yil.

erkin faoliyat yuritmoqda. Davlat ta'lim muassalarida o'qitish 7 tilda olib borilmoqda. O'zbekiston Milliy teleradiokompaniyasi o'z ko'rsatuvlarini 12 tilda namoyish etmoqda, o'ndan ortiq tilda gazeta va jurnallar chop etilmoqda. Mamlakatimizda etnik o'ziga xoslikni rivojlantirish va millatlararo munosabatlarni yanada uyg'unlashtirishda 137 ta milliy madaniy markazlar yetakchi rol o'ynamoqda⁴⁷⁸.

Davlatimiz rahbari Shavkat Mirziyoyevning fikrlarini mantiqan davom ettirib, shuni ta'kidlash joizki, yurtimizda haqiqiy millatlararo totuvlik va buyuk insonparvarlik namunasini Shomahmudovlar oilasi misolida ko'rish mumkin. Ikkinchi jahon urushi davrida toshkentlik temirchi Shoahmad Shomahmudov (1890 - 1970) va uning xotini Bahri Akramova (1903 - 1987) larning turli millatga mansub qarovsiz qolgan bolalarni o'z oilalariga tarbiyaga olib voyaga yetkazganlarida katta bag'rikenglik g'oyalari mujassam⁴⁷⁹[3]. Ularning bunday oliyjanoblik xislatlarini e'tirofini yozuvchi Rahmat Fayziyning "Hazrati inson" romani hamda "O'zbekfilm" kinostudiyasi tomonidan suratga olingan "Sen yetim emassan" badiiy filmi misolida ko'rish mumkin. Shuningdek, 1982 yilning 26 mayida Shoahmad Shomahmudovlarning insonparvarlik jasorati uchun Toshkentda Xalqlar do'stligi monumenti ochildi.

Bugun mamlakatimizda turli din va e'tiqod vakillari istiqomat qilinishi inobatga olinib, ularning o'z e'tiqodlarini amalga oshirish uchun zarur imkoniyatlar yaratilgan hamda ular o'rtasida azaliy mushtarak qadriyatlarni mustahkamlashga alohida diqqat qaratilyapti. Bu asos O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasining moddasida "O'zbekiston Respublikasida barcha fuqarolar bir xil huquq va erkinliklarga ega bo'lib, jinsi, irqi, millati, tili, dini, ijtimoiy kelib chiqishi, e'tiqodi, shaxsi va ijtimoiy mavqeidan qat'iy nazar qonun oldida tengdirlar"⁴⁸⁰, – deb mustahkamlab qo'yilganligi, ko'p millatli xalqimiz o'rtasidagi tinchlik va barqarorlikni yanada mustahkamlashga xizmat qiladi.

"2017-2021 yillarda O'zbekiston Respublikasini rivojlantirishning beshta ustuvor yo'nalishi bo'yicha Harakatlar strategiyasi" ning beshinchi

⁴⁷⁸ Mirziyoyev Sh.M. Millatlararo do'stlik va hamjihatlik – xalqimiz tinchligi va farovonligining hayotbaxsh manbai. //Milliy taraqqiyot yo'limizni qat'iyat bilan davom ettirib, yangi bosqichga ko'taramiz. – T.: "O'zbekiston" NMIU, 2017. –B.296.

⁴⁷⁹ http://uza.uz/uz/society/darslikdagi-xatoni-kim-tuzatadi-02-08-2019?sphrase_id=1510566

⁴⁸⁰ O'zbekiston Respublikasining Konstitutsiyasi. -T.: "O'zbekiston", 2019. –B.9.

yo'nalishi ham aynan diniy bag'rikenglik va millatlararo totuvlikni ta'minlash masalasiga bag'ishlanganligi ham Prezidentimiz Shavkat Mirziyoyev hamda hukumatimizning xalqaro huquqda e'tirof e'tilgan umuminsoniy qadriyatlarga alohida e'tirof etilayotganligidan dalolat beryapti.

O'zbekistonning ko'p millatli xalq ekanligi, ularning hayotiy ehtiyojlari va intilishlarini hisobga olgan holda, juda qisqa muddatda mavjud vaziyat tanqidiy tahlil qilib chiqildi, zamon talablaridan kelib chiqqan holda yangi istiqbolli yo'nalishlar belgilab olindi⁴⁸¹.

Ayniqsa, mamlakatimiz diniy-ruhiy asoslarining tiklanishida islom madaniyati va ma'rifatining roli katta bo'ldi. Chunki, muqaddas islom dinimizning ezgu g'oyalari teran ilmiy-falsafiy asosga ega ekanligi bilan farqlanib, ezgulik, tinchlik, mehr-oqibat dini va mazmun jihatdan haqqoniylik va poklikka chorlaydi, u insonlarni bag'rikenglikka, xalq ma'naviyatini yuksaltirish hamda ruhiy kamolotga yetkazishiga muhim qadam bo'ldi.

Bu yangilanishlar jarayonida xalqimizning tarixiy xotirasi tiklanib, o'zligini anglashiga xizmat qildi. Natijada, mamlakat hududidagi muqaddas qadamjolar, ziyoratgoh, masjid va madrasalar qayta ta'mirlandi. Bu faraxbaxsh islohotlarni 2017 yil 14 fevraldagi "Imom Termiziy xalqaro ilmiy-tadqiqot markazini tashkil etish chora-tadbirlari to'g'risida"gi O'zbekiston Respublikasi Prezidentining Qarori, 2017 yil 2 avgustdagi "O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi huzuridagi O'zbekistondagi Islom madaniyati markazi faoliyatini tashkil etish to'g'risida"gi O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining qarori, 2017 yil 6 sentyabrda Buxorodagi Bahouddin Naqshband majmuasida yangi tashkil etilgan Buxoro Oliy madrasaning ochilish marosimi bo'lib o'tganligi, 2017 yil 10 noyabr kuni Buxoro viloyatida joylashgan Mir Arab oliy madrasasi huzurida Bahouddin Naqshband tasavvuf ilmiy maktabi ochilishi, 2020 yil Buxoroning islom madaniyatining poytaxti deb e'tirof etilishi misolida ko'rishimiz mumkin.

Harakatlar strategiyasining amalga oshirilishi O'zbekiston Respublikasining mamlakatni isloh va modernizatsiya qilish, rivojlangan

⁴⁸¹ 2017 yil — shiddatli islohotlar yili. – T.: „Adolat“, 2017. –B.83.

bozor iqtisodiyotiga asoslangan huquqiy demokratik davlat, kuchli fuqarolik jamiyati barpo etish, qonun ustuvorligini, xavfsizlik va huquq-tartibotni, davlat chegaralarining daxlsizligini, jamiyatda millatlararo totuvlik va diniy bag'rikenglikni ta'minlash yo'lidagi shaxdam harakatlariga yangi kuch bag'ishlaydi.

Harakatlar strategiyasining "Xavfsizlik, millatlararo totuvlik va diniy bag'rikenglikni ta'minlash, chuqur o'ylangan, o'zaro manfaatli va amaliy ruhdagi tashqi siyosat yuritish" deb nomlangan beshinchi yo'nalishi doirasida mamlakatimizda, fuqarolik, millatlararo va konfessiyalararo tinchlik hamda totuvlikni mustahkamlash⁴⁸²ga oid muhim vazifalarni amalga oshirish nazarda tutilgan. Bugungi kunda xorij matbuoti, taniqli siyosatchi va rahbarlar O'zbekistonning milliy siyosatiga yuksak baho berishmoqda. Dunyoning ba'zi davlatlarida milliy-etnik munosabatlar murakkablashib, ayrim davlatlarda milliy etnik munosabatlar murakkablashib, ayrim davlatlarda ham oz sonli millat vakillarini kamsitish holatlari kuzatilayotgan bir paytda, hamjihatlik, hamkorlikda yagona oila farzandlaridek inoq yashayotgan O'zbekiston chindan ham bugun boshqalarga namuna bo'lishi shubhasiz.

Shuningdek, 2018-yil 12-dekabr kuni BMT Bosh Assambleyasining yalpi sessiyasida "Ma'rifat va diniy bag'rikenglik" deb nomlangan maxsus rezolyutsiya qabul qilindi. Loyihasi O'zbekiston tomonidan ishlab chiqilgan hujjat BMTga a'zo barcha davlatlar tomonidan bir ovozdan qo'llab-quvvatlandi.

Rezolyutsiyaning qabul qilinishi 2017-yil sentabr oyida Nyu-York shahrida bo'lib o'tgan BMT Bosh Assambleyasining 72-sessiyasida Prezidentimiz Shavkat Mirziyoyev ilgari surgan tashabbusning amaliy ifodasi bo'ldi⁴⁸³.

Davlatimiz rahbari BMT yuksak minbarida turib so'zlar ekanlar, O'zbekiston tomonidan taklif etilgan rezolyutsiyaning asosiy maqsadi "barchaning ta'lim olish huquqini ta'minlashga, savodsizlik va jaholatga barham berishga ko'maklashishdan iborat" ekanini qayd etgan edilar.

⁴⁸²"O'zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo'yicha harakatlar strategiyasi to'g'risida"gi O'zbekiston Respublikasi Prezidentining PF-4947-sonli 2017 yil 7 fevraldagi Farmoni. (O'zbekiston Respublikasi qonun hujjatlari to'plami, 2017 yil, 6-son).

⁴⁸³<https://mfa.uz/> O'zbekiston Prezidentining tashabbusi jahon hamjamiyati tomonidan bir ovozdan qo'llab-quvvatlandi.

Hujjat “bag’rikenglik va o’zaro hurmatni qaror toptirish, diniy erkinlikni ta’minlash, e’tiqod qiluvchilarning huquqini himoya qilish, ularning kamsitilishiga yo’l qo’ymaslikka ko’maklashish”ga qaratilgan.

Ushbu tashabbusni amalga oshirish maqsadida O’zbekiston Tashqi ishlar vazirligi qator boshqa idoralar bilan hamkorlikda rezolyutsiya loyihasi matnini ishlab chiqish va uni Birlashgan Millatlar Tashkilotiga a’zo barcha davlatlar bilan kelishish bo’yicha tizimli ishlar olib bordi.

Mazkur rezolyutsiya nafaqat BMTga a’zo barcha davlatlar tomonidan bir ovozdan qo’llab-quvvatlangani, balki Shimoliy Amerika va Lotin Amerikasi, Osiyo, Afrika va boshqa qit’alarning 50 dan ziyod mamlakati bilan hammualliflikda qabul qilingani e’tiborga molik. Bu xalqaro hamjamiyat tomonidan O’zbekiston rahbari tashabbusining dolzarbligi va o’z vaqtida ilgari surilgan taklif ekanining yuksak e’tirofidan dalolatdir.

Hujjatda dinlar, madaniyatlar va konfessiyalararo munosabatlardagi uyg’unlikni rag’batlantirish hamda ayrim shaxslarga nisbatan din va e’tiqodlar zamiridagi kamsitishlarga yo’l qo’yilishiga qarshi kurashishga qaratilgan barcha xalqaro, mintaqaviy va milliy tashabbuslar qo’llab-quvvatlanadi.

Bir so’z bilan aytganda, mamlakatimizda millatlararo munosabatlarni mustahkamlash borasida o’tkazilayotgan islohotlar va qabul qilinayotgan konsepsiya, dasturlar hamda normativ-huquqiy hujjatlarning barchasi, Respublikamizning har tomonlama yanada taraqqiy topishiga, mamlakat va mintaqada tinchlik va barqarorlikni mustahkamlashga xizmat qiladi.

MILLIY O‘ZLIKNI ANGLASH - MILLIY YUKSALISH ASOSI

Turovov Y.

(Jizzax davlat pedagogika instituti)

Yangilanayotgan O’zbekistonda yangicha dunyoqarashni shakllantirishda muhim ahamiyatga ega bo’lgan milliy o’zlikni anglash jarayoni kishilarda mamlakatimizda olib borilayotgan islohotlarga daxldorlik hissi bilan yashashida, ularda kuchli fuqarolik pozitsiyasi va hayotiy maslamlarning tarkib topishida, milliy manfaatlarni tushunib yetishi va ularni himoya qilish orqali demokratik huquqiy davlat va

<i>Sultonov K.A.</i>	Amir Temurning milliy davlatchiligimiz tarixidagi oʻrni	377
<i>Suyundikov L.A., Xodjimaton A.A.</i>	Oʻzbekiston tarixini oʻrganishning ahamiyotiga doir	382
<i>Taishkenbaeva D.A.</i>	Вопросы культурного наследия эпохи Ренессанса в работах российских и западных исследователях	386
<i>Taishkenbaev T.T.</i>	Гармонично развитая личность - основа сильной молодежной политики: опыт Узбекистана (на примере Восточного Ренессанса)	389
<i>Tolipov A.A.</i>	Yoshlar orasida jinoyatchilikni oldini olish muammolarining tarixshunosligiga doir	393
<i>Turayeva S. R.</i>	Insoniyat taraqqiyotining XX- asrini "Uran davri" deb atash davr taqozosidir	396
<i>Turdiyev B.S.</i>	Ma'naviy yangilanishlarimiz jarayonida millatlararo munosabatlar tizimi	400
<i>Turovov Y.</i>	Milliy oʻzlikni anglash - milliy yuksalish asosi	405
<i>Umarov S.Y.</i>	Germaniya tashqi siyosatida Oʻzbekiston omili	410
<i>Usarov S.R.</i>	Oʻzbekiston Respublikasining Indoneziya, Malayziya, Singapur bilan xalqaro hamkorligi	413
<i>Usmonov U.A.</i>	Oʻzbek davlatchiligining shakllanishi va dastlabki taraqqiyot bosqichlari	417
<i>Xaknazarov X.D.</i>	Harbiylar kundalik hayotini oʻrganish: xorijiy tajriba va milliy amaliyot	421
<i>Xoʻjamov M.E.</i>	Oʻzbekiston – turizm salohiyati boy davlat	427
<i>Xolboyev M.K.</i>	Oʻzbekiston sogʻliqni saqlash tizimida xorijiy mamlakatlar ishtiroki	431
<i>Xotamov Sh.N.</i>	Oʻzbek davlatchiligining tarixiy ildizlari (Afrosiyob misolida)	435
<i>Xotamova D.N.</i>	Milliy tiklanishdan - milliy yuksalish sari gʻoyasini yoshlar ongiga singdirishda milliy qadriyatlarni oʻziga xos ahamiyati	441
<i>Xudoyqulov Y.A.</i>	“Milliy tiklanishdan – milliy yuksalish sari” gʻoyasi Uchinchi	
<i>Irgashev D.I.</i>	Renessansning poydevori sifatida	446
<i>Xurramov M.K.</i>	Oʻzbekiston – Qozogʻiston Respublikalari munosabatlari konseptual asoslarining tarixiy jihatlari	448
<i>Xursandov A.S.</i>	Amir Temur davlat boshqaruvida harbiy vatanparvarlik tuygʻusining ustuvorligi	453
<i>Yakobjanov J.J.</i>	Qoʻqon xonligi tarixshunosligining davrlashtirish masalasi	457
<i>Yodgorov Z.Sh.</i>	Yangi Oʻzbekiston jismoniy tarbiya va sportni yanada rivojlantirish yoʻlida	463
<i>Yuldashev S. Oʻ., Ahmedova Oʻ.</i>	Taraqqiyotning yangi bosqichida ijtimoiy-madaniy texnologiyalarning oʻrni	466
<i>Yusupov O.Y.</i>	Markaziy Osiyoda tinchlik va barqarorlikni taʼminlash masalalari	469
<i>Zulfiqorov Sh.X.</i>	Davlat boshqaruvini demokratlashtirish sohasidagi tadrijiy islohotlar	473

**O‘ZBEK DAVLATCHILIGI TARIXI
VA TARAQQIYOTI: ZAMONAVIY TADQIQOTLAR
VA YONDASHUVLAR**
respublika ilmiy-amaliy konferensiya
MATERIALLARI

2020 yil 23 dekabr, Toshkent

Texnik muharrir: Kuldashev I.X.

Bosishga ruxsat etildi: 13.01.2021. Buyurtma: № 4. Format 60x90/16.
Times New Roman garniturasida bilan raqamli bosma usulida bosildi.
Hajmi 30,25 b.t. Adadi: 5 nusxa.

O‘zbekiston Respublikasi Milliy gvardiyasi Harbiy-texnik instituti bosmaxonasi